

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

«EDINOST» izhaja 2krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vsa leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 35 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 40 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema *Opravištvo »vía Zonta 5.«*

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »vía Torrence« »Nuova Tipografia« vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (tuzne vrste naznaila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Še enkrat o združenji Slovencev.

Ko sem Vam poslal članek o združenji Slovencev, nisem s tem hotel napeljati prepira, ampak mirno, domoljubno razpravo. Čudno se mi toraj zdi, da »Narod« moj predlog tako strastno napada. Ker »Narodov« članek uže v prvem članku tako zaničljivo govori o mojem spisu, bil sem res radoveden, kako moje trditve ovzre. Zdaj pa, ko je priobčil uže tri članke, vidim, da so njegovi ugovori čisto plitvi. Meni lahko mišljenost očita, pa njegove trditve so veliko bolj lahko mišljene in površne, ker nemajo nič pozitivnega v sebi.

Zastran mene bi lahko vsa stvar mirovala, saj sam sprevidim, da to prašanje še ni »spruchreif«. Pa časti Vašega lista, ki je meni predale odprl, dolžan sem dokazati, da moje trditve nikakor niso tako »nesmiselne in Slovence pogubne«, kakor »Narod« trdi.

»Narod« se sklicuje na princip ali načelo narodnosti, ter meni, da po tem načelu se nam mora dati zedinjena Slovenija. Pri tem pa ne preudari, da načelo narodnosti še nikakor ni priznано kot mejnarodno pravo. Ali stoji morda v katekizmu, ali v rimskem pravu, ali se je za to izrekel kak koncil, ali kak mejnarodni kongres, da se imajo in morajo dežele ločiti po narodnosti? Koliko pa je držav na svetu, ki bi bile obljudene po enej samej narodnosti? Španci imajo svoje Baske, Angleži svoje Irce, Francozi svoje Bretance, Nemci svoje Dancce, Poljake, Srbe in Francoze, Rusi brez števila raznih narodov itd. Italijani so sicer za to načelo, naj se vsi Lahi, kolikor jih je v Švici, Avstriji in Francoskeji, združijo v eno samo laško državo, toda kakošne prekucije bi navstale, ako bi se hotelo to načelo strogo izvesti v dejanje! Srečne okolnosti, ne pa moč načela, res so Lahom pripomogle do zedinjene Italije. Nemčije pa sam mogočni Bismark ni mogel zediniti, in ko bi hotel anektirati nemške Avstrijce, Švicarje in Nemce v Rusiji, vzdignola bi se vsa Evropa proti njemu. Če pa mogotci, ki ukazujejo milijonom bajonetov, ne morejo dežel rezati po svoji volji, kakoršne sile so pa nam Slovence na razpolaganje, da si izrežemo zedinjeno Slovenijo iz kosov Štajerske, Koroške in Primorske? Tu se ve da ni druge tolažbe, nego ta, »da se bodo Nemci sami radi od nas ločili«. »Narod« res tudi živi v teh iluzijah. Kdo pa je »Narodu« to povedal, da se bodo Nemci sami radi od nas ločili? Jaz tega ne verjamem in prosim dokazov! Zavoljo tega, če se narodna enakopravnost izvede? Na južnem Tirolskem je uže davno izvedena, ali so pa zavolj tega kedaj nemški Tirolci izrekli željo, naj bi se ločili od tirolskih Lahov? Narobe! Čudno bi vsacega pogledali, kdor bi jim kaj takega svetoval. Če

se prav enakopravnost v južnej Štajerskeji izvede, ostane nemškemu Gradcu in sploh severnej Štajerskeji še zmirom toliko dobička od slovenskih Štajercev, da jih nikdar radovoljno iz svojega jerobstva ne izpusté. Za vse deželne naprave morajo plačevati tudi Slovenci, čeprav dostikrat nemajo od njih najmanjšega dobička. Da le eno reč v izglede postavim: kak dobiček ali užitek ima slovensk Savinčan od deželnega gledišča v Gradcu? Na tisoče je ne le javnih, državnih, in deželnih, temuč tudi privatnih strug, po katerih teče denar slovenskih Štajercev v nemški Gradec. Da bi se Gradčani temu prostovoljno odrekli, verjame naj kdor hoče! Isto velja še bolj o Koroškeji deželi. Ako bi se prav posebe osnovalo obnovljeno kraljestvo češke krone, ne odrekó se s tem ostali Nemci v Alpah nadvlade nad Slovenci, držali nas bodo v pesteh, dokler bodo mogli. O tem si ne delajmo iluzij!

Preudarimo še to: Če mi snujemo »Slovenijo« *sub titulo narodnosti*, *sub quo titulo*, s katerim načelom snemo potem zahtevati Kočevski okraj?*) Ali se smemo ob enem sklicavati na *narodnost* in *geografično lego*? To je prav tako, kakor če Lahi, ki so se prej sklicavali na narodnost, zdaj zahtevajo vso Notranjsko zase, za to, ker *proti laški strani visi*. Ves svet se jim smeje, ker se v svojej nenasiljivosti opirajo zdaj uže na drugo načelo, ker jih prvo več nasititi ne more. To skakanje od enega principa do drugega nam mora napraviti vse spoštovanje in simpatije drugih narodov. Ako se pa sklicujemo samo na narodnost, potem niti jedne pomorske luke nemamo, saj so pomorska mesta manj ali več skoraj vsa laška! Da bi se pa kot mejaši morja ali »Primorci« sami izključili od pomorskega prometa, to bi bilo vendar neumno! Kde tedaj meje »Slovenije« postavimo? Ali mar na Opčinah, da bomo lahko na morje gledali? Če gremo pa do morja v Trst, prašali nas bodo: »*sub quo titulo*?« Vi se sklicujete na narodnost, Trst je pa večinoma lašk. toraj tukaj nemate nič opravila. Če pa porečemo: »Tu je naša zemlja«, nam porekó: »Tedaj se pa sklicujte na zemljo, na domovino t. j. na zgodovinska tla, kakor Ogrji in Čehi!« Na to se tudi sklicujemo, saj sedanja ital. večina v Trstu ne bo večno taka in v tem obziru ima Vaš zadnji članek »Italija do Postojne« izvrstne nazore. »Narod« sicer pravi, da se Madjari niso dosti ozirali na nemške, srbske itd. otoke na ogerskeji zemlji, ter so vse skupaj pograbili. »Narod« pa je pozabil, da se Madjari niso sklicavali na svojo narodnost, ampak na ogersko zgodovinsko pravo. Ako bi prav vsi Madjari pomrli, pravice ogerskega kraljestva ostanejo ven-

dar iste, le da bi namesto madjarskih vladali morda v Pešti slovaški, rumunski, ali nemški ministri. Madjari so čutili dosti moči v sebi, prevladati druge narodnosti, zato so se raje opirali na stare pravice, s katerimi so vso Ogersko v oblast dobili; ako bi se pa sklicavali samo na narodne pravice, ne bi zdaj imeli ne Hrvaške, ne Erdeljske (Sedmograške), ne Banata, ne Slovakije. Vsa njih »enerzija« ne bi jim nič koristila brez zgodovinskih pravic *ogerske krone sv. Stefana*. To modro politiko (naslanjevanja na zgodovinske pravice) posnemajo zdaj tudi Čehi, ter z njo prej in več dosego, nego z golim principom »narodnosti«.

Zato se »Narod« močno moti, ako misli, da Čehom ni ozbiljna volja s klicem po svojih zgodovinskih pravicah in da jim je le več za narodnost. Nihče goloba iz roke ne spusti, da bi mogel vrabca ujeti, in to bi Čehi storili, ako bi pravice češke krone zavrgli in se v negotov boj spustili za narodne pravice, katerih jim pod zaščito češke krone nihče zabraniti ne more.)*

Prazno je upanje »Naroda«, da se bodo Čehi tudi potem še za našo »Slovenijo« potegovali, ko dosego svoj namen, češko kraljestvo. Oni se bodo potem za nas tako malo brigali, kakor malo se zdaj menijo za najbližnje svoje brate — Slovake. Za te imajo le *platonične* simpatije, ker se Madjarom zameriti nočejo. Z nami zdaj lahko še vzajemno delajo, dokler smo skupaj v enej državi in v boju proti istemu sovražniku. Naj pa danes ali jutri Nemci rečejo: »Mi vam pustimo češko kraljestvo v samoupravno domovino, pa v zadeve drugih (slovenskih) dežel se ne smeste nič vtikati.« — takoj Čehi to pogodbo podpišejo in našo osodo prepusté — Bogu. Le čakajmo, morda to še dočakamo, in vsi se lahko prepričamo, da sem imel jaz prav. Ako pride vprašanje češkega kraljestva v ozbiljen razgovor, ali mar mislite, da se bodo Čehi tudi za našo »Slovenijo« potegovali? Še v razgovor se ne bodo hoteli spuščati in bodo nas z dobro besedo tolažiti skušali. Tako bedasti ne bodo, da bi rekli: »Na severu se dežele ne smejo rezati, češko kraljestvo mora celo ostati, — na jugu pa se vojvodini Koroška in Štajerska slobodno razrežete, da, mi to celo zahtevamo v imenu Slovencev!« Ali se ne bi ves svet smijal takej nedoslednosti? »Narodova« misel: »Čehi so nas podpirali in nas bodo tudi v prihodnje podpirali«, postane prazna iluzija brž, ko pride prašanje »zedinjene Slovenije« po »Narodovem« programu v ozbiljen razgovor.

Ker sem pa o tem preverjen, zato sem želel, naj bi se tudi mi

*) V deželnozborskeji seji 6. t. m. ko se je obravnavala predlogača volitvenega reda, krepko so poudarjali zgodovinsko načelo prvi češki politikarja: Rieger, Zeithamer, Clam i drugi.

zmenili za ta slučaj, da bi se moglo slovensko prašanje zajedno rešiti s češkim. To je pa le potem mogoče, ako se oboji sklicujemo na isto načelo, to je na *zgodovinsko*. »Notranja Avstrija« ni nov izraz, ni nova misel. »Narod« je meni očital, da imam strah pred »Kočevarji, Celjani in Mariborčani, to pa ni res, ampak on ima čisto prazen in smešen strah pred nemškimi Štajerci in Korošci, ker vidi uže ves slovenski narod v nevarnosti, ako se z njimi združimo!

Naj vzame štatistiko v roke in naj prešteje narodnosti po Štajerskem, Koroškem, Kranjskem in Primorskem, in najde, da smo Slovenci v zvezi z isterskimi Hrvati v večini, tudi ako bi se Lahi z Nemci zvezali. Prebivalstva v teh deželah je poprek nekaj nad 2650000, od teh je Slovencev in Hrvatov nad 1.400.000, Nemcev nekaj nad 1.000.000, Italijanov pa okolo 250.000. Ker bodo pa Nemci tudi Lahe pritiskati skušali, veliko bolj je verjetno, da se Lahi z nami zvežejo, in potem imamo gotovo večino, ako bo volilni red pravičen, za kar se mora koj iz začetka skrbeti. Če se morajo slovenski Štajerci zdaj sami braniti proti nemški večini in se kolikor toliko dobro branijo, kako pride »Narod« do zaključka, da se potem ne bodo mogli več braniti, kedar dobé pomoč od Kranjcev in Primorcev? Za Kranjce je se ve da bolj »komod«, ko bi odslej ostali brez vsega boja, ker so uže nekaj dosegli. Če pa nasprotniki pogazijo Štajerce in Primorce, potem uže tudi začno na Kranjska vrata trkati in jih tudi ulomijo. Vsi Slovenci združeni v »notrajnej Avstriji« pa smo po mojih nazorih dovolj močni, da si ohranimo ne le enakopravnosti in narodnosti, temuč celó, da bomo imeli v njej *prvo besedo**) Vsak pravi in misleči Primorski Slovan Vam precej podpiše, da nobena naredba ga ne more rešiti, kakor združenje se svojimi brati in naj bo to združenje spojeno i z nevarnostjo, da bi Nemci in Italijani skupaj tudi tu in tam imeli večino, na kar pa ni verjeti. Na Primorskem je postala italijanska propaganda zadnja leta tako intenzivna, da se morajo obrabiti naše tamošnje sile, ako ne bo zdatne pomoči in ako se kmalo ne paralizira italijanski element s tem, da se v večej skupini ne potisne v skromno manjšino. — Treba je poznati, s kako strašno silo delajo Italijani na Primorskem in prav zato je treba dati našim državnikom tudi povoda, da ustvarijo boljše državno-pravno stanje na jugu, kar pa se zgodi le potem, ako se zahteva, kar je pri sedanjih državnih razmerah najlažje mogoče in izvedljivo, in kar je tudi gledé na zmanjšanje troškov za

*) Ta okraj gotovo ni takih obzirav vredn. Sicer pa hoče gosp. pisec s tem le dokazati načelo.

(Ured.)

(Ured.)

upravo bolj praktično, ker zadnji moment je tudi merodajen. Sicer pa ne smemo pozabiti tudi tega, da je že enkrat dunajska vlada predlagala na Českem narodnostno postavo. Še le potem, ko bomo skupaj, pride tisti čas, ko se bodo Nemci od nas ločiti želeli, in jim znamo srečno pot voščiti. Dokler so pa v večini, kakor zdaj na Koroškem in Štajerskem, tega ne storé. Zato nisem brez premisla pristavil, naj bodo višja sodnija in druge višje oblasti v Ljubljani, ne pa v nemškem Gradcu. Mislil sem, da me bo »Narod« umel, pa me ni, moj pristavek se mu je smešnil zdel, v svojej dozdevnej modrosti se je iz mene norčeval, zato se v daljo polemiko z njim spuščal ne bom; saj bi sploh ne vedel še kaj novega pristaviti. Naj pristavim le to še, da so leta 1868 v Ljubljani zbrani slovenski poslanci s Kranjskega, Štirskega, Trsta, Goriškega in Istre soglasno izrekli, da ne bodo delali za »zedinjeno Slovenijo«, ker je to le lepa misel, a pri sedanjih razmerah neizvršljiva, vzlasti je rajni dr. Toman naglašal, da krona ne more i ne sme dežel siloma trgati ter starih zgodovinskih pravic uničevati. To se godi le v vojnah i revolucijah i še v teh redkokrat.

Vsi rodoljubi naj to prašanje ozbiljno preudarijo. Če uže hočemo politizirati, ne premisslujemo francoskih in škandinavskih razmer, ko imamo vendar doma toliko skrbi in težav!

Plemenita osveta.

Leto dnij bo skoro, od kar se je naš mili cesar mej svoje zveste Primorce neustrašenega srca napotil, da si ogleda tržaško razstavo, in kakor toča vsula se je iredente gadja zalega iz gorke Italije, da — tega si je bila zvesta — enkrat za vselej s petardami našemu premilemu vladarju na oni svet posveti. Angel božji, pod kojega vidnim varstvom cesar Fran Josip I. uže od nežne svoje mladosti kreta, vodil je tudi lansko leto srečno stopinje veličastvenega gosta po sredi mej petardami, ki so se po tržaškem tlaku raspokavale smrt in pogubo na vse strani sipajoč. Od dveh gadov, ki sta posebno ljuto s strupenim zobom svilega cesarja zalezavala, strla se je le jednemu strupena glava, drugi se je otel v svoj brlog, kder bi bil za poskušano hudobijo in vnebovpijočo krivico kmalo red neresene Italije prejel. Videmski porotniki so ga preslavili nedolžnim — slava jim! za tako gorostasni dokaz ljutega sovraštva do vzvišene naše krone.

List se je preobrnel. Nezmisljena nesreča reže s krvavo roko v sredo cvetočega srečnega prebivalstva, zibajočega se v blagostanji in nekaljenem veselji, ter ga v pravem pomenu besede uniči, popolnoma uniči z dušo in telesom, krvjo in mesom, z bogastvom, premoženjem in pohištvo. Tri mesta s prebivalci vred je zemlja požrla, in na prste se lahko sešetejo oni srečno-nesrečni, ki so se mogli rešiti. Cvetočega otoka Ischije v gospodarskem pomenu besede ni več! Zalostna novica je prešinola po bliskovo vse stanove od gosposke palače do poslednje hrbovske kočé. Povsodi se nabirajo mili darovi. In sedaj je prišel dan, dan povračila za svilega cesarja Frana Josipa. Veličastno je pokazal, da njegovo plemenito srce ne pozna maščevanja, da je milost in dobrodušnost njegova mnogo večja, nego divje nenasičeno sovraštvo iredentarjev, da človekoljubje našega vladarja celo meje lastne države presega. Ischija je otok blizu Neapolja v tirenskem morji, kakor je čestitim bralcem znano in toraj pod laškim kraljem in tem nesrečnim ljudem, ki so, kateri so nesreči utekli, vso posest zeubili, daroval je cesar Fran Josip 20.000 frankov, recí dvajset tisoč frankov ali našega denarja okroglih devet tisoč goldinarjev. Ali mi se kedo spominja za lepši izgled krščanskega usmiljenja in ljubezni do bližnjega? Kar svet stoji, in tega je uže mnogo nad 5000 let, se kaj enacega ni še čitalo ne v zgodovini ne v romanu, da bise bil nad svojim sovražnikom, ki mu očividno po življenji streže, kedo plemeniteje maščeval, nego se je naš mili cesar prav sedaj. To je pravi nauk Kristov, ki uči: »dobro jim storite, ki vas proganjajo!«

Evo ti nenasičena iredenta, hic Rhodus hic salta! Tukaj ti godci godejo, sedaj se skaži! Sedaj tiste novce, ki jih imaš, morda še za smrtne petarde našemu

milemu vladarju namenjene, pripravljene, po njegovem veličastvenem izgledu lahko na bolje obrneš na nesrečnem otoku Ischija. Tamkaj je delokrog za te in tvoje, v naše zadeve se pa ne utikaj! Pusti na miru drago življenje Fran Josipovo, pri čegar imenu — klobuk raz glave — gadja zalega! — kajti krepkih perut angela varuha, pod katerimi se naš Fran Josip spreha, tvoje hudičeve petarde vendar le ne prebijajo. Radoslav.

Spomin na 2. dan avgusta 1883.

Govorilo se je po mestu, da veterani napravijo veliko demonstracijo dné 2. t. m. v spomin lanske krvave dogodbe. Toda veterani so se zdržali vsake večje demonstracije in so omenjeni spomin še le v nedeljo, 5. t. m. le, cerkveno obhajali; imeli so namreč v ta namen slovesno sv. mašo pri sv. Antonu in potem so se zbrali v gostilni pri ogerskem kralju, ter v domačem krogu spominjali se dneva, ki ostane vsem pravim tržaškim rodoljubom v predobrem spominu.

Ali na bolj sijajen način je hotela slaviti ta spomin iredenta; ona noče, da bi pozabljeno ostalo krvavo delo lanskega 2. avgusta; ona hoče, da se Trst spominja, da še živi in da se pristaši in nastopniki nesrečnega Oberdanka ne strašijo avstrijskih ljudstev, ki so takoslovesno protestovala proti nesramnemu rogoviljenju iredente.

Mi smo uže večkrat poudarjali, da bo iredenta mirna, ker največ pričakuje od skrivne in celó pod obliko postavnosti vršeče se propagande; a tu in tam hoče dati tudi kako zunanje znamenje svojega življenja, in prav zato je bilo skoraj gotovo, da se bo letos 2. avgusta slišal kak »pok.« Ker pa veterani niso obhajali dotične slavnosti 2. t. m., torej ni počila bomba ta dan, ampak večer pred slavnostjo veteranov, v soboto.

V soboto je imel odbor veteranov sejo v svojih prostorih Via Tintore; precej za to ulico pa je ulica Sorgente; v tej ulici v veži hiše št. 3, v katerej je tudi kasarna c. k. policijske straže, počila je ob 10^{1/2} uri zvečer močna bomba, strel se je slišal po vsem mestu tako močno, kakor bi bil strel iz kanona, policija je bila precej pri rokah, ujela je tudi dva sumljiva, a uže drugi dan se je pokazalo, da nista prava in so ju spustili. Preiskuje se dalje, a težko najdejo hudodelnika. K sreči ni bilo nobenega človeka v veži, zgodilase ni torej nobena nesreča; a razburjenost mej prebivalstvom je bila velika, vsled česar so celo vojaki prišli na pomoč in niso nobenega pustili ne v ulico in ne iz ulice. Drzovitost je pri vsem tem velika, če se pomisli, da so bombo vrgli prav pred nosom policije, in to kaže najbolj, da vse dosedanje namere niso imele še pravega uspeha.

Prav zato pa švigajo te dni po mestu razne vesti o važnih premembah v Trstu, katere vesti, čeprav sione najbrže na kombinacijah, izražajo instinktivni čut prostega ljudstva, da tukaj ni vse v redu.

Ali, kakor navadno, oglašili so se tudi te pot »Beschwichigungsmaschinen« in odrekajo očividnejši demonstraciji vsak pomen. Ta teorija listov, ki manj ali več veslaj pod židovsko ustavoversko zastavo, škodovala je od nekdanj in čas bi bil, da jenja ta »humbug.«

Dogodki prejasno govore, da je tukaj še vedno mnogo gnjilega in da je treba temeljite predrugeče tukaj rabljene sisteme. To čuti uže prosto ljudstvo in mi poudarjamo to uže leta in leta.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Minister Taaffe je bil k cesarju v Isl poklican.

V praškem deželnem zboru je bila 6. t. m. obravnava o predrugečbi volitvenega reda, in deželni zbor je sprejel dotičnega odseka predlog z vsemi glasovi proti onim nemške levici. — Dr. Schmeykal se je predlogi upiral ter naglašal, da hočejo Čehi Češko deželo raztrgati in glavne pogoje nemške narodnosti izpodkopati. — Knez Windischgrätz ga je krepko zavrnil ter naglašal, da večina deželnega zbora državno mišljenje prav tako spoštuje, kakor manjšina, ne narodnostni uzroki, ampak dolžnosti in pravice čutila nagibajo njega, da bo glasoval za volitveno predrugečenje. — Parsche je poudarjal, da se krivica zgodi nemškim kmetom, ki se nečejo stlačiti v češko državo in se trdno drže cesarske hiše. — Zeithamer je odgovoril, da ni res, da bodo z

volitveno predrugečbe nemški kmetje krivico trpeli, toliko manj, ker se volitvena pravica razširi; Schmeykala pa je vprašal: Je li vzdržuje državo ona stranka, ki vsako leto vladi poračun odbije ter jej pri vsakej priliki ovire dela? — Plener kaže na to, da Nemci nemajo zaupanja, ker se nemški jezik, ker je državni jezik, ponižuje za deželni jezik. Govorila sta potem še Tonner za predlogo in Bareuther zoper njo. Za generalna govornika sta bila določena: Herbst proti predlogi, in grof Henrik Clam za predlogo. Prvi ni povedal nič novega, mlatil je uže tolikrat omlačeno slamo o razburjenosti Nemcev in o tem, da Čehi hočejo Češko raztrgati. — Grof Clam je v pravičnem srdcu zavrnil očitaje, da njegova stranka hoče državno zvezo raztrgati. — Rieger je v konečnem govoru pobijal nasprotnike ter rekel: Mi se ne bojujemo zoper celoto državo, le glede mere samouprave nismo edini; mi bomo vedno v naši domovini dobri Avstrijci ter se ne utrudimo v miroljubnosti, dokler miru ne dosežemo.

V češkem deželnem zboru se je zadnje dni obravnaval domovinski zakon in sprejeli so se vsi predlogi dotične komisije.

Krašovski mestni svet je sklenol dvestoletnico očetja Dunaja slovesno praznovati ter dela v ta namen velike priprave. Te velikanske slovesnosti se vdeležijo tudi na Dunaji bivajoči polski plemenitaši, ki so uže zagotovili, da pridejo k slovesnosti. Ali ni to sramota dunajskemu mestnemu svetu, ki se je v Turke in Jude tako zaljubil, da za očetje lastnega mesta nema srca? Dela li tak mestni svet mestu v korist, ki plemenite državne rodovine iz mesta podi i mržnjo so-državljanov do njega goji? Za resnico, dunajskemu mestnemu svetu je Bog pamet zmešal.

V Črnogoro ubegli Krivošjani so se večinoma na milost i nemilost povrnoli v svojo domovino; to se je zgodilo k malu po vrnitvi Črnogorskega kneza iz Moskve, in v Črneji gori in Boki se misli, da vsled želje ruskega carja. Bodi si temu uže, kakor hoče, toliko je gotovo, da gosposke v Boki prav ne vedó, kaj bi počeli z nekdanjimi uporniki. Obitelj puščajo prosto na stari dom, ali bivše upornike pošiljajo sem ter tja, da so jim bolj varni, glavarje pa zapirajo v trdnjave.

Vnanje dežele.

Poročali smo uže, da naš cesar obišče nemškega cesarja v Gostinskih toplicah. To samo ob sebi ni še nič politično posebno važnega, ker se nemški cesar mudi na avstrijskej zemlji; a zdaj se trdi, da se ob enakem času snideta tudi Kalnoky in Bismark; ako je to resnica, potem bo brez dvombe razgovor o važnih političnih prašanjih, o katerih se more le ugibati, ker take stvari so tajne i malokedaj pridejo na dan, dokler jih de anja na ovadijo.

Črnogorski knez obišče turškega sultana in delajo se za njegov sprejem v Carigradu velike priprave, ker sijajno ga hočejo sprejeti. Da je to osupnoló vso Evropo, temu se ni čuditi, ker Turek in Črnogorec sta bila od nekdanj zakleta sovražnika in prelilo se je turške krvi na črnogorskej zemlji, da bi napolnila jezero. Da bi knez bil poslanec ruskega carja, kakor so nekateri časniki izmudrovali, tega ne verujemo, ker Rusija ima na razpolaganje vse polno lastnih diplomatov za svoje namene, da jej ni treba pošiljati tujega kneza k sultanu in svoje politike na vshodu na veliki zvon obešati. Mi menimo, da so sedanje razmere mej Turčijo in

Črnogoro dale povod temu obiskovanju. Mej obema državama so se namreč meje povoljno vredile, turška vlada je proti Črneji gori prvokrat pokazala spravedljivost, ker je menda sprevidela, da jej je miru s Črnogoro silno potreba, i da bi nov razpor prav lahko konec storil turškemu carstvu v Evropi. V tem spoznanji pa se mora za to brigati, da jej bo Črnogorec dober sosed. Skoraj gotovo je, da je vsled tega turški sultan sam povabil črnogorskega kneza v Carigrad in tacemu vabilu ni lahko odreči.

Francoska poslanska zbornica je zadnje teden potrdila pogodbo s tunemskim bejem in sprejela dogovore s zahodno in vshodno železnico, potem pa se je zasedanja zaključilo.

Francoska policija je prišla na sled tajnemu odboru legitimistov, ki dela priprave za prekucijo, in zasegla mnogo pisem.

Iz Pariza se naznanjajo uredska poročila o tonkinskej vojni. Po teh poročilih je francoska posadka 10. julija iz trdnjave Namdich napadla Anamite, ki so zgubili 700 mrtvih in ranjenih, mnogo orožja in sedem kanonov. Padel je tudi en anamitski general. Francozi imajo 12 mrtvih in ranjenih.

V Badajocu, deželi Estremadura na Španskem je 1100 vojakov in drugih oseb proglasilo republiko; 1000 pušk so vzeli iz trdnjave. Vlada je poslala 2000 vojakov zoper upornike. Ti so kričali: Živela republika z ustavo leta 1869! Živel Zorilla! Uporci so se pri dohodu vojakov umaknoli proti portugalskej meji. Obsedni stan je oklican.

V angleškej poslanskej zbornici je Gladstone odgovoril na neko interpelacijo, da zbornica k malu dobi priliko, razgovarjati se o tem, ali se imajo angleški vojaki poklicati iz Egipta.

Dopisi.

8 Krasa, 6. avgusta.

Zadnji teden so prinesli časniki novico, da so okrajna c. k. glavarstva županom poslala okrožnico, naj po svojej moči zabranjujejo ples po 1 milim nehom, ali takozvane šagre. Ali kaznivo je, da se župani za te ukaze dosti ne menijo. V Malem Repnu, Zgoniške županije na Krasu je bila danes 4 tedne navadna letna šagra. Ker se je najbrže fantom in krčmarjem dobro sponeslo, zatorej se sliši, da hočejo prihodnjo nedeljo zopet tako šagro napraviti. Kaj torej pomagajo vse okrožnice c. k. glavarstev, ako pa župani potuho dajo?

Ako se pa pomisli, da take plesne napravljajo na brejarjih, in da mladenič, ako je le količkan vroče krvi, 12—15 goldinarjev zapravi, je-li se čuditi, da so se zuečele poljske tatvine po Krasu tako množiti? Toraj iz moralnih, zdravstvenih in ekonomičnih obzirov bi bilo dobro, da bi se ti dragi in pohujšljivi plesi odpravili, in ker se vendar mora včasih mladina tui radovati, trebalo bi skrbeti, ako se uže napravijo take veselice, naj se napravijo take, da ne bo niti morala niti žep tako trpel, ko pri sedanjih plesih.

Narodni opazovalec.

Izpod Volnika, 31. julija.

Povod mi daje dopis iz Dutovljan v št. 59 priljubljene Edinosti, da osobito kar zadeva razširjatev šol na Krasu, nekoliko spregovorim. Gosp. dopisnik omenja, da je tam premnogo šolske dece za učitelja, in da bi trebalo učitelje. Istinito mnogo truda prizadeva učitelju premnogo šolske dece, a pomisli je:

1. Ako bi se po postavi 14. maja 1869. l. namestilo učiteljstvo na Krasu, pretvorilo bi se več jednorazrednic v dve in še celo trirazrednice, ter vsled razširjenja šol se bi se šolske doklade, katere dandenes z drugimi dokladi posestnik komaj plačuje, skoraj podvojile i kmet steber — bi se zgrudil.

2. Na več razrednicah postane poduk vesneden, a roditelji ali njihovi namestniki radi dela in paše, kar g. dopisnik sam vidi, komaj polndnevno pošiljajo svojo deco v šolo. Sliši se pritoževanje roditeljev o kraških večrazrednicah, da otroke rede samo za šolo, da morajo druge pastirje živini najeti, ali pa da mora živina stradati v hlevu, da jim otroci, dokler v šolo hodijo, nič ne koristijo ita.

Prav je, da mora Kraševac napredovati v duhu časa, vendar je treba na Krasi, kjer vsako leto elementarne uime uničujejo kmetovalcu žulje pridnih rok, počasi i previdno stopati, da se ne zadene v robido i batne ob steno.

Smelo javljam, da se je šolstvo na Krasi povojno razvelo, in da za kamenit Kras je tudi dovolj doklad.

Vanderček.

Z Goriškega, 4. avgusta.

(Mrtva sezona. Duhovsko — Slovenec. — Nov g. dež. glavar. — Ovacija).

Pri nas je zljaj nastopila v pravem pomenu mrtva sezona, volilni boj se je končal in dijakji so šli na počitnice; vsled tega je naše uže tako prav mirno mesto, še mirnejše.

V tem mirnem času pa je nam Goriškem Slovencem kaj dobro došlo veselje, katero nam prouzročuje imenovanje milostljivega škofa poreškega, predestitega gospođa Alojzija Zorna vrhovnim škofom Goriškim in metropolitom Ilirskim. Odkritostno veselje se je bralo vsakemu Slovencu na obrazu, ko je zvedel, kedo bo naš nov vladika, in gotovo si nismo mogli želeli moža bolj po božji volji, kakor je prav on, naš rojak. — Tudi mnogo Italijanov je bilo zadovoljnih tega imenovanja, akoprem je delal naš »Corriere« kisel obraz in je tudi drugi tuk. italijanski list, kateri prinaša za vsako količko imenitno dogodbo na cerkvenem polju z entuzijazmom pisane uvodne članke, vest o novem vrhovnem škofu prinesel mej domaćimi stvarmi, v čisto skromnej obliki. — Dobro nam je znano, da novega našega vladika nad vse odlikuje skromnost, tudi mu gotovo ni ljubo, ako bi se o njem pisale himne; toda oblika, v kateri je prinesel oni list vest o novem vrhovnem škofu, ovaja vse kaj drugega.

Nočem dregniti v sršenovo gnezdo; toda vam sem hotel to pisati, dobro znajoč, da ste bolj neodvisni od drugih listov, ki včasih trdijo, da so nam Italijani konservativne barve bolj pravični, nego pa rudečkariji. Ne bom tajil, da so bolj pametni, a glede pravičnosti treba še le trajnih skušenj. — Nek italijanski proš v Gorici je bil prava podpora onemu deus ex machina, ki se vedno vlada naše javne stvari na čast lahonstvu. Sedaj naš proš je gotovo bolj zmeren in tudi jako učen mož. — On je tudi drž. poslanec in vedno korektno postopa z desnic, za kar mu vsa hvala in čast. Praška »Politika« je prinesla sicer vest, da ta visokostititi gospod postane škof poreški; a po mojem mnenju bi bilo skoraj škoda, da bi nas zapustil ta visokostititi gospod, ki v naši goriški hišarni po nekako zastopa italijanski življenj. Ker pa so katoličani v poreški škofiji večinoma Hrvatje, in visokostititi gospod ne zna ni hrvatskega, ni slovenskega, menda ga ne bo le veselilo pastirstvo, v katero spada skoraj same ovčice govoreče njemu nerazumljiv jezik. Mogoče je sicer, da se to v viših krogih namerjava, kar Politik piše, a visokostititemu gospodu bo gotovo teško zapustiti kraj njegove dosedanje uspešne delatnosti; — poreškimi ovčicam pa gotovo tudi on v svoji krščanski ljubezni želi pastirja, ki bo znal z njimi govoriti. »Slovenec« zadnji čas brez potrebe ščiplje in praška, kder ga ne srbli. Napadel je nekatere možé ki so poznani stari rodoljubi, za kar mu je uže neko v »Narodu« bral levite. Tudi vaš list napada, ker ste dali prostora nekaterim gospodom, da se zagovarjajo na osobne napaie, kar vam pa pametni, neustrašni ljudje ne morejo zameriti. V greh vam šteje, da niste v nebo povzdigovali svojih sovražnikov; ali v tem obziru bi moral najprej »Slovenec« dati dober izgleđ. — Prav »Slovenec« pa bi moral znati, kaj se je godilo na Kranjskem za kulisami in torej pometati pred svojim pragom.

Mi tukaj potrebujemo miru in sloge, boja ni več in po nepotrebnem bi ga netili manj ali več nepoklicani. *) Uglba se pri nas, kaj pomenja imenovanje Coroninija deželni glavarjem in pa odpoved namestnika barona Pretisa a poslilstvu v goriškem in istrskem zboru. Nekateri menijo, da je imenovanje krivo odpovedi, ker imenovanje se je zgodilo tako, da v Trstu niso vedeli nič zato, ker so nekda tam želeli, da ostane pri starem. — Tu in tam si tudi visoki gospodje »kakšnok« naredé, umeje se, prav fino; a neke razmere na Primorskem pri vsem tem ostanejo pravi orakelj. Mora uže biti visoka ta politika, a mi Slovenci je ne poznamo, le čutimo jo.

Goriški m-ščani so napravili zadnjo sredo grofu Coroniniju baklado, par sto meščanov s plamenicami in godbo je šlo v St. Peter, tem se je pridružilo še na stotine družega ljudstva in deputacija, njej na čelu župan, pozdravila je presrčno novega dež. glavarja. Stvar je bila za naše razmere prav krasna.

S Primorja 2. avgusta.

Prav dopis iz goriške okolice v »Slovenec«. št. 96 mi daje povod nekoliko po-

*) Ker nam je zagotovljeno še nadaljno napadanje, nočemo mi denes še svoje povdati; čakali bom, da se več nabere, pa ne ostanemo dolžni odgovora, kakor ga nismo še nikoli ostali.

trebnih besedi spregovoriti o posvečevanju bogoslovcev tretje- in četrtoletnikov, kakor tudi o sprejemanju absolviranih gimnazijalcev v semenišče.

Dopisnik toži, da je vis. namestništvo lansko leto prepovedalo r. nadvladiki tretjeletnike posvečevati, kajti temu da ni še nikdo prej nasprotoval in tudi sedaj ne nasprotuje v drugih semeniščih. V tem ima dopisnik prav. V Ljubljani in drugod so tudi v Avstriji; tedaj, ako se tam dovoljuje posvečevanje tretjeletnikov, naj se tudi v Gorici in na Primorskem. Ako pa se uže hoče tukaj prepovedati, naj se enako tudi drugod. To bi bilo pravično.

Kaj pa je napotilo vis. namestništvo, da je to prepoved dalo? Dopisnik pravi: najbrž prošnja nekega bolehnega duhovna za pokojnino, koji pa da je uže v bogoslovju za časa posvečenja isto bolehnimel. Kakor se tedaj kaže, vis. namestništvo hoče s to prepovedjo zabraniti, da ne bi škofi s posvečevanjem bogoslovcev se prenaplili, zlasti, da ne bi bolehnih ali celo bolnih posvečevali. No, v tem pa ima tudi vis. namestništvo prav. Res se večkrat posvetijo taki tretjeletniki, katerim bi bilo veliko potrebnejše preskrbeti bolnišnico. Lahko bi sicer volstvo in sem. profesorji v treh letih spoznali, da ta ali oni radi pomanjkanja potrebnega zdravja ni, da se posveti, pa od te strani se rado malo vili, za to je pa prav, da vidijo drugi.

Kaj pa, ako bolehnar, neposvečen bogoslovec četrto leto skonča? Tudi takrat bi bilo prav, da se ne posveti v mašnika, kajti duhovski stan je težaven, tako da duhoven brez dobrega zdravja njega težav ne more prenašati. Nekateri se ve da zelo malo težav vidijo v duhovskem stanu, sodijo po kadih katehetih, profesorjih in vpo-kojenih duhovnikih. Duhoven, menijo, bere sv. mašo, pa je. Ni tako. Ob nedeljah in praznikih in še katere druge dni ima duhoven v pastirstvu zapovedan post dopoludne, kajti mašuje se navadno ob 10. uri, mej mašo pa je pridiga; to ni lahko delo s praznim želodcem. Pa pred in potem ima počitek, rekel bi kedo. Ne pred in ne potem duhoven nema počitka. Pred mora svoje molitve opraviti, mora tudi spovedovati, ako še drugega ne; popoldne pa mora imeti popoldansko službo božjo s krščanskim naukom. Vse to, menim, zadostuje, da celo trdnega duhovna nekoliko upeha, bolehnega pa kar potlači. Naj omenim še le težavnega velikonočnega spovedovanja, previdanja v slabem vremenu, v hudej zimi, v oddaljene kraje in mnogo drugih na novo vpeljanih opravil, potem bode vsakemu jasno, da duhoven mora biti trdnega zdravja. Naj bode tedaj tretje-ali četrtoletnik, ako ni zdrav, prav bi bilo zanj in za druge, da bi v mašnika ne bil posvečen.

Da pa ne bode bolehnih bogoslovcev, naj se bolehnarji mladeniči iz gimnazije nikar ne sprejemajo v bogoslovje. Zato naj zopet vis. namestništvo zaukaže, da se prosilci od k temu postavljenega zdravni-ka strogo preiščejo. Pa saj se to menda dela, toda le »pro forma«. Potem ima lahko bogoslovje mnogo hirajočih. »Principiis obstat«, naj velja tudi tukaj. Ako je prosilec res zdrav, naj se sprejme, drugače naj se raje koj v početku odpravi. Mej oklepi: pa tudi potem naj se skrbi, da se s pretežimi, celo nezdravimi ljudmi zdravni bogoslovci ne spravijo v bolehnost.

Gori omenjena prepoved vis. namestništva pa je še iz drugega stališča vsega odobrenja vredna, iz stališča enakosti. Navada je namreč, da se le nekateri bogoslovci izmed tretjeletnikov odheró, da se tisto leto v mašnike posveté. To so: pridnejši, lepšega vedenja, ubožnejši. To pa nikakor ne zabranjuje, da ne bi bili taki »ubogi bogatin« prvi mej onimi izvoljenimi, takó da marsikteri, ki zasluži in potrebuje, da bi si par novcev uže v semenišču prislužil, mora radi bolj lažnega bogatina čakati do konca četrtega leta. Z omenjeno prepovedjo bodo odstranjene take neprijetnosti in to je hvalevredno Ničevi so razlogi, da so mašniki semenišču potrebni.

To sem povedal iz namena, da bi se posebno bolehnim mladeniči po dokončani gimnaziji ne silili v bogoslovje, ampak da bi se raje hitro na kako drugo stran obrnoli, kder bi gotovo v lažem izhajali z svojim zdravjem, nego pa v duhovskem stanu.

Metlika 3. avgusta.

Naše občinsko starešinstvo je razstavilo v občinski pisarni imenik vseh onih, kateri imajo pravico voliti odbor za upravljanje z občinskim imetkom. Obzrlujem pa, da je ta imenik v nemškem jeziku pisan. Saj je prebivalstvo mesta Metlika izključivo slovensko. Dokaz tega je bila zadnja deželnozborna volitev! Ta čas je Metlika pokazala svoj pravi značaj.

Volitev gospodarstvenega odbora je važen čin za mesto Metlika, mislim pa, da bodo volilci volili moža, kateri je blagost prebivalstva na srei, kateri si bodo svesti svojega poklica ter zjedinjenimi močmi na to delali, da se izvede od vsega prebivalstva zaželeni vodotok. Vodotoka nam je treba, to potrebo pozna vsak. Naj gospodarstveni, kakor občinski odbor, premisli, koliko je prebivalstvo trpelo leta 1879, ko je bila Metlika zavoljo živinske bolezni

zaprta; naj dalje premisli, kaj bi vodotok koristil v slučaju nesreče ognja. Če to premisli, gotovo bode gledal na to, da ustreže želji prebivalstva, kateremu je ob času občinske volitve v prvi točki to zagotovil. Torej na delo!

Lepo je tudi od zdajnega zastopa, da je začel trg popravljati, s tem če dokazati, da mu je lepšanje mesta na srei, da mu je blagostanje meščanov prva skrb.

Za šolo je tudi odmerjen prostor, pa neznam, kdaj bode delo začeto, to je skrb okrajnega šolskega sveta. Mislim pa, da bode na spomlad.

Letina kaže pri nas prav lepo. Vinska trta obeta tudi dobro kapljico. Ako pri nas obrabi trta s dobro kapljico, ta čas ima pri nas ljudstvo denarja, kajti naša vina so žislana. Le za izvoz istih bi nam trebalo dobre ceste ali železnice. Zagotovil je gosp. deželni poslanec, da bode na vso moč delal na-to, da nam pridobi dobro cesto, ali po mogočnosti železnico.

Živina posebno lepa se kaj lahko prodá. Dobro se je zmisliło ministerstvo, da je uvoz živine zabranilo. Saj Avstrija priredi živine potrebno število in kmetovalec se bode še več s živino pečal, ko bode videl, da lahko lep groš iz nje dobi.

Domače in razne vesti.

Cesarjev dar. Cesar je podaril ognjegascem v Horjulu 50 gld.

Tržaške novosti. V ponedeljek proti večeru, ob pol devetih, sta aretirala inspektor civilne straže, gosp. Petronio, in nek drug policijski agent na borsnem trgu g. Mihovila Grego. Uzrok aretiranja je političnega pomena.

Nesreča. Gojtan Jakob je moral v bolnišnico iti, ker mu je nek pes hudo poškodoval levo nogo in desno roko. — Meharnikarja N. N. so odnesli v bolnišnico, ker ga je na korusu napadla huda božjast. — Fantiča Zobeč Andreja iz Doline so pripeljali v tukajšnjo mestno bolnišnico, ker je tega na paši hudo poškodovala krava z rogom. — Pod kočijo je prišel v ulici Belvedere 10 letni fantič, hudo se je poškodoval na glavo in na levo roko, oče ga odvede v bolnišnico, da se ozdravi. — 21 letni Štefan Potrata iz Sežane je spal pod milim nebom, in kakor se vidi na nevarnem kraju. V spanju pade, ter si poškodva glavo; vsled tega mora zdaj varovati posteljo v bolnišnici.

Požar. Na podstrešju hiš. št. 5. v ulici Giustinelli, po napačnem ravnanju s petroljko, položili so jo na tak kraj, kder bi ne smela biti, — pričelo je goreti strešno tramovje. K sreči so ogenj k malu zadušili.

Tatvine. V nedeljo večer zleze nek 16 letni grabež v vratarjevo stanovanje neke hiše na bolnišničnem trgu. Nek fantič je videl, kako je ta skrbno blago spravljaj v neko vrečo — gre po straže. Te pridejo in tatu zajamejo uprav, ko je ta s polno vrečo mislil oditi. — Nek tat ukrade brusarju N. F. v ulici »dell Olmo« iz brusne kolesnice in odnese 25 britev, zlat prstan in par zlatih ubanov, vse vredno do 50 gld.

Straže uklenejo nekega čevljarja, ker je ta hotel okraštiti nekega pomorščaka na javnej ulici. — V saboto od 9 do 10 ure zvečer je nek predrzen tat okradel v ulici Belvedere pri takozvanej ulivarnici »Zumbunnena«, nekega kraškega delalca, ki se je iz Trsta vračal na dom. Pobral mu je lopov zavoj obleke. Želeli bi nekoliko več nadzora te ulice od strani javne straže. — V nedeljo popoldne so neznani »gospodje« odnesli iz delavnice pil gosp. Ferdinanda Bassija pri sv. Jakobu 700 gld. Straže so odgnale v zapor jednega onih zločincev, Ambroža K. delalca v omenjeni tovarni. — Cunjar Gustav A. v ponedeljek v jutro zleze čez zid neke kampanije v Spodnjej Carbolji, ker drugega ni imel ukrasti, odnese 3 k. železa iz jedne tamošnje kovavnice. Nekeje ženske zaženo velik krik, na kar pridejo straže in cunjara sprejmejo v tamnico. — V nedeljo so plesali pri sv. Jakobu. Ta narodni ples je gledal i krojač Fran C., prigodi se mu pa, da ga jeden pahne, vsled česar krojač zgubi ravnotežje in na tla pade. Ko se pa po koncu zavrva, vidi, ali prepozno, da mu je nekdo odnesel srebrno uro s zlato veržico. Tat je neznan.

Policijsko. Eden in dvajsetletni Jožef K. Tržačan, sleparil je lahkoverno ljudstvo po Trstu, liki Fratik v Rojnu. Jožef je trdil, da je on »vojaški zdravnik« opravljajoč službo v špitalski garniziji. Ljudstvo mu je verjelo, i se puščalo od njega zdraviti. Svoje shode je imel v nekeji krčmi blizu javnega vrta. V tej krčmi je pa stráž ustavila »nediplomsanega doktorja«, ter ga odpeljala v »univerzo« v ulici Tigor, da se popolnem prouči.

Fratik. rojanski »sveti mož« in »bugec« nadaljuje svoje komedije. Ona mlada ženska, katero je videl na vrtu v senčatej kolibi salato napravljat nek tržaški pisatelj pikanterij v času njega pohoda k Fratiknu, umrla je v saboto popoldne kot prava žrtev zlobe tega moža. Iz te ženske je izganjal hudiče. Vse je bil uže iz nje izgnal — le jeden je bil še ostal, ki je moral biti zelo trmast in hudoben, da je od uboge ženske celó življenje zahteval. No, zdaj jo je pa res ozdra-

vil. Je li prepovedano ubijati? Pisano je: Ne ubijaj! Zakon pravi: Ne ubijaj! Družtvo ne trpi »ubijanja«. Če ubiješ človeka duševno, prideš pred pravice, kaznovan si; če ubiješ človeka telesno, prideš pred pravico in si kaznovan — pomisli, človek! Zakon velja le za človeka, in ker je žensko ubil hudič in ne Fratik, prvega ne moremo pred pravico tirati, kot duha krivice in laži in kot njega neprisotnosti na pravice poziv — drugega pa, čemu kaznovati — ker je sama nedolžnost!?

Božja pot na Barban. Iz Barkorej se nam naznanja, da se bode, kakor vsako leto, zvečer pred Velikim Šmar-nom, (14. avg.) od ondot peljalo mnogo slovenskega ljudstva na več ladijah na božjo pot v Barban. Pomorska vlada in finančno vodstvo je letos, ker je poprej časi bilo kakih nasprotnosti, dala barkarjem dovoljenje svobodne vožnje po najbližnji poti.

Dopolnitne volitve v goriški in istrski deželni zbor. Ker se je tržaški deželni namestnik, baron Pretis, odpovedal deželnemu poslilstvu na Goriškem in tudi v Istri, zato je razpisana volitev deželnozbornskega poslanca v mestnih občinah Crvinjan, Tržič in Grad, kakor tudi ona v Buzetu, Isoli in Milah. Obe se boste vršile 14. t. m.

Notranjska slavnost v Postojni bode 2. septembra, torej za 8 dni poprej, kakor je bilo objavljeno. Delajo se velikanske priprave. — Nadejamo se, da se te slavnosti vdeleži tudi mnogo Tržačanov in vsaj deputacije vseh naših narodnih društev.

Nov slovenski list. Kmetijska družba Štajerska je sklenola odpovedati »Slovenskemu Gospodarju« in »Kmetickemu prijatelju« pogodbi zaradi izdavanja gospodarskih prilog in v prihodnje izdajati zopet svoj list v slovenskem prevodu, kakor poprej uže več let.

»Slovenska Matica« izda meseca septembra t. l. za l. 1882 in 1883. tri knjige: 1. »Letopis« za leto 1882-3 z Miklošičevo podobo; 2. »Lovčeve zapiske«, I. del; 3. »Spomenik«. Vsak člen, ki naprej plača 4 gld. letnine za l. 1882 in 1883, dobi po en iztisek vsake teh knjig. Kdor plača samo 2 gld. letnine naprej za leto 1882 ali 1883., dobi samo po en iztisek »Letopisa« in »Lovčevih zapiskov«, ker Matica »Spomenika«, ki je sam vreden mnogo nad 4 gld., nikomur ne more dati za 2 gld. Imena tistih členov in poverjenikov, ki do 31. avgusta t. l. ne pošljejo nobene podpore za l. 1883., izbrisejo se po §. 3. Matičinih pravil iz imenika Matičinih členov in poverjenikov leta 1882 in 1883. Na upanje Matica knjig dajati ne more.

Gospodom članom naznanjamo, da priredi društvo v nedeljo 12. avgusta izlet na Opčeno, kder priredi tamošnji rodoljubi veselico s petjem, godbo i plesom, »Sokol« pak prevzame del programa, i to: telovadba na drogu. Natančneje se naznani prihodnjič. Radi vaj naj se »Sokolovci« oglasijo pri društvenem tajniku.

ODBOR.

Kolera.

O koleri dohajajo iz Egipta še vedno prav strašljiva poročila, ta kuga ni tam še prav nič pnehala in je od 1. do 6. t. m. zopet pomrlo v vsem Egiptu okolo 3800 oseb za kolero. Če bo ta pošast na tak način napredovala le še toliko časa, kolikor traja uže dosedaj, potem v Egiptu nastane strašno pomajkanje, osobito delalnega ljudstva. O tako strašnej koleri ni bilo še slišati.

Opravičen je torej strah vse Evrope pred to božjo šibo, posebno pa je opravičena previdnost v Trstu, kder smo v vednej zvezi z Aleksandrijo, mestom uže okuženim. Zdravstvene razmere so pri nas še vedno najboljše k ljubo nekaterim vestim, katere raznašajo ljudje, da imamo kolero uže v mestu. Te vesti so navadno nastopek strahu; kakor hitro kedo dobi močno drisko, pa uže ljudje mislijo, da je kolera. Ni torej zameriti zdravstvenej komisiji, da opominja ljudstvo, naj se ne plaši in naj brani duševni pokoj. Važno so posebno naredbe, katere je izdal osrednji odbor za slučaj, ko bi se kolera začela v Trstu, te se glase:

§ 1. Vsak zdravnik mora precej objaviti magistratu, ako bi mu bil znan kak slučaj kolere v mestu.

§ 2. Kakor hitro bi se pojavila kolera v kakej družini, izolira se dotična rodbina in v veži dotične hiše se obesi tabla, na katerej bo naznanjeno, da je kolera v hiši in na vratih stanovanja bolnika bode stala straža. Vse potrebščine za bolnika in za rodbino bo donasal od magistrata poslan sluga na troške rodbine, če je zadosti premožna, če pa je ubožna, na troške občine.

§ 3. Blato dotičnega bolnika se sproti desinficira z 10% karbolne kisline in 20% železnega vitrijola in še le potem se odnese na stranišče.

§ 4. Kakor hitro se pojavi kolera v kakej hiši, na prav enak način se desinficirajo vsa stranišča, gnojišča, kanali itd.

